

Datum
2020-09-09Diarienummer
KS-2020/1578.109Handläggare
Maria Sundblad
Maria.Sundblad@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan – svar på remiss från Utbildningsdepartementet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Yttrande enligt bilaga 1 till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 9 september 2020, överlämnas till Utbildningsdepartementet som svar på remissen Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan.

Sammanfattning

Huddinge kommun har remitterats promemorian Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan från Utbildningsdepartementet.

Utbildningsdepartementet har genomfört en översyn av riksidrottsgymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar. Översynen har lett fram till förslag som innebär ett tydligare, mer transparent och hållbart system för idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan.

Kommunstyrelsens förvaltning är positiv till att det genomförts en genomlysning av idrottsutbildningarna i gymnasie- och gymnasiesärskolan. I stort är förvaltningen positiv till de förslag till förändringar som presenteras då de förväntas skapa ökad likvärdighet och tydlighet, såväl mellan olika aktörer och idrotter som för ungdomar och deras vårdnadshavare.

I det nya förslaget bedöms färre elever studera på en idrottsutbildning och kostnaden totalt bedöms minska. Kommunernas kostnader för nationellt godkänd idrottsutbildning har över tid ökat. Genom att göra idrottsutbildningarna riksrekryterande och med ett enhetligt system för lag och individuella idrotter, ges goda förutsättningar att upprätthålla en mer likvärdig och jämn kvalitet för idrottsutövare som tar del av ett gymnasialt idrottsprogram.

Beskrivning av ärendet

Huddinge kommun har remitterats promemorian Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan från Utbildningsdepartementet (bilaga 2). Promemorian har internt remitterats till gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden för synpunkter.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 HuddingeBesök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Datum
2020-09-09Diarienummer
KS-2020/1578.109

Utbildningsdepartementet har genomfört en översyn av riksidrottsgymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar. Översynen har lett fram till förslag som innebär ett tydligare, mer transparent och hållbart system för idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan. Det föreslås ändringar i skollagen (2010:800), gymnasieförordningen (2011 :2039) och förordningen (1999: 1177) om statsbidrag till idrottsverksamhet. Syftet är att elitidrottande ungdomar ska kunna kombinera en gymnasial utbildning med en elitidrottssatsning.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Föreslagna förändringar för idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan

En typ av utbildning med specialidrott

Det föreslås att det till skillnad från i dag endast ska finnas en typ av gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott som ska vara riksrekryterande. Ämnet specialidrott ska endast få erbjudas inom denna utbildning. Ungdomar som inte når upp till elitnivå inom sin ålderskategori, men som har ett stort intresse av att vidareutvecklas inom sin idrott föreslås i stället få goda möjligheter till detta inom ramen för andra utbildningar.

Skolverket föreslås svara för att pröva ansökningar om att få anordna gymnasial utbildning med specialidrott. För att få ett godkännande ska det finnas ett nationellt intresse av utbildningen för att tillgodose elitidrottens krav och behovet av att elever kan kombinera gymnasial utbildning med elitidrott.¹

Staten och kommunerna ska dela på kostnaden för utbildningen

Det föreslås att staten och kommunerna ska dela på kostnaden för utbildningen. Det är samma princip som ligger till grund för dagens system med riksidrottsgymnasier. Statens del av kostnaderna föreslås fördelas av Riksidrottsförbundet.

Elevernas hemkommuner föreslås stå för programkostnaden och den del av merkostnaden för specialidrott som inte täcks av statsbidrag. Merkostnaden för specialidrott föreslås fastställas av Skolverket i en riksprislista. Detta ökar likvärdigheten mellan huvudmän jämfört med nuvarande ordning. Programkostnaden i övrigt föreslås ersättas genom sedvanlig interkommunal ersättning alternativt bidrag till fristående skolor.

Alla elever som går en utbildning med specialidrott får, om övriga förutsättningar är uppfyllda, med automatik rätt till inackorderingstillägg. Elever eller elevernas vårdnadshavare föreslås bekosta den individuella utrustning eller liknande som

---

¹ Den idrottsliga miljön ska vara av god kvalitet och det ska finnas förutsättningar för ett etablerat samarbete med ett specialidrottsförbund. Innan Skolverket fattar beslut ska myndigheten inhämta ett yttrande från Riksidrottsförbundet med förslag om var utbildningen ska få anordnas och om antal platser.

behövs för att utöva elitidrotten då det bedöms orimligt att huvudmännen med skattemedel ska stå för sådan utrustning.²

Urval till utbildningen

Utöver sedvanliga urvalsregler föreslås kompletterande urvalsregler som innebär att vid urval ska hänsyn tas till den elitnivå som den sökande uppnått i sin ålderskategori i den aktuella specialidrotten. Den sökande som anses ha bäst förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen ska ges företräde vid urval till utbildningen. Om idrotten bedrivs könsuppdelat ska en sökande enbart jämföras med andra sökande av samma kön.

Bristen på legitimerade och behöriga lärare gäller även lärare i specialidrott

Det är önskvärt att Gymnastik- och idrottshögskolan utvecklar metoder för hur befintliga lärare i specialidrott som saknar legitimation och behörighet kan få tidigare kunskaper och erfarenheter validerade. Befintliga lärare bör i samband med en sådan validering också ges möjlighet till den kompletterande utbildning som behövs för att nå en lärarexamen.

Idrottsutbildningar i Huddinge kommun

I dagsläget erbjuder Huddingegymnasiet, Sjödalsgymnasiet och Sågbäcksgymnasiet nationellt godkänd idrottsutbildning. De idrotter som erbjuds inom ramen för sådan utbildning är ishockey, fotboll, basket, cykel (MTB och BMX) och friidrott.

Läsåret 2019/2020 uppgår antalet elever som studerar vid en nationell idrottsutbildning i Huddinge kommun till 29 elever. Därtill finns ytterligare 10 elever som är skrivna i Huddinge, men som studerar i en annan kommun.

Möjligheter att söka idrottsutbildningar för elever skrivna i Huddinge

Huddinge kommun har samverkansavtal med hela Stockholms län och Håbo kommun för de nationella gymnasieprogrammen. Kommunen har inte tecknat individuella samverkansavtal för nationellt godkända idrottsutbildningar. Det innebär att alla ungdomar inom regionen söker och antas till nationella program, inklusive nationella idrottsutbildningar, på lika villkor.³ De flesta ungdomar i Huddinge som söker nationell idrottsutbildning utanför regionen mottas i andra hand, det vill säga i mån av plats och har inte rätt till inackorderingstillägg.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens synpunkter

Nämnden delar problembeskrivningen kring idrottsutbildningarnas organisation, dimensionering samt bristande likvärdighet. Nuvarande ordning, där kommunerna har möjlighet att ingå samverkansavtal för de nationellt godkända idrottsutbildningarna, och på så sätt utvidga utbildningen från att vara en lokal

---

² Det föreslås dock ett undantag som innebär att huvudmannen ska stå för kostnaden när en elev eller dennes vårdnadshavare av ekonomiska skäl inte kan svara för kostnaden.

³ Ungdomar i Huddinge kommun kan för närvarande endast bli mottagna i första hand inom den gemensamma gymnasieregionen samt till studievägar som inte erbjuds inom regionen. Endast ett fåtal studievägar erbjuds inte inom regionen.

eller regional utbildning inom alla idrotter eller inom särskilda idrotter, har skapat en otydlighet mot ungdomar och deras vårdnadshavare kring vem och i vilket ordning sökande kan bli antagna och om rätt till inackorderingsbidrag (bilaga 3).

Vidare belyser nämnden dagens problematik med att några specialidrottsförbund, som fotboll och ishockey, valt att endast erbjuda idrottsutbildning inom den nationellt godkända utbildningen, inte som riks-idrotts-gymnasium vilket kan ge en bristande likvärdighet avseende antagning och finansiering, mellan olika idrotter. Nationellt godkända idrottsutbildningar är ett område där gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen mottar många frågor och synpunkter från vårdnadshavare. Vårdnadshavare önskar möjligheten för deras barn att söka fritt i hela landet och få rätt till inackorderingstillägg.

I promemorian finns en beräkning av antalet ungdomar som beräknas studera en utbildning i framtiden, men det verkar inte finnas något volymmål. Det finns då en risk att antalet idrottsutbildningar och antalet elever på sådana utbildningar i framtiden kan tänkas öka explosivt, på ett liknande sätt som ökningen av nationellt godkända idrottsutbildningar.

Förslagen som läggs fram i promemorian skulle innebära att gymnasieskolorna i Huddinge som erbjuder nationellt godkänd idrottsutbildning antingen behöver kunna erbjuda idrottsutbildning på en högre elitsatsande nivå än idag eller att skolorna inte kan erbjuda idrottsutbildning. Det senare kan i sin tur leda till att blandningen av elever och program minskar på skolorna samt att skolornas attraktivitet minskar.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelsens förvaltning är positiv till att det genomförts en genomlysning av idrottsutbildningarna i gymnasie- och gymnasiesärskolan, då nuvarande ordning i flera delar bör ändras och förbättras. I stort är förvaltningen positiv till de förslag till förändringar som presenteras då de förväntas skapa ökad likvärdighet och tydlighet, såväl mellan olika aktörer och idrotter som för ungdomar och deras vårdnadshavare.

Förslaget att erbjuda en typ av idrottsutbildning, som är riksrekryterande och med ett tydligt regelverk, anser förvaltningen är bra då det skapar enhetlighet och tydlighet för alla inblandade parter. Likaså välkomnas förslagen om tydlighet i mandat vad gäller prövningen av de gymnasiala idrottsutbildningarna samt antalet utbildningsplatser och var utbildningar får anordnas. Detta sammantaget bidrar till ökad likvärdighet och förutseende vad gäller finansiering och fördelning av utbildningsplatser.

Enligt promemorian medför förslagen ekonomiska konsekvenser för kommunerna endast i liten utsträckning. Då samtliga idrottsutbildningar föreslås vara riksrekryterande ska elevens hemkommun ersätta den anordnande kommunen för elevens utbildning, i enlighet med en riksprislista som tas fram av Skolverket. Förvaltningen anser att det är motiverat, för att skapa bättre förutsebarhet och likvärdighet, att ersättningen regleras på nationell nivå. Idag studerar cirka 9000 elever på riks-idrotts-gymnasium eller nationellt godkänd utbildning. I det nya

Datum
2020-09-09

Diarienummer
KS-2020/1578.109

förslaget bedöms färre elever studera på en idrottsutbildning, cirka 5000 – 6000 och hemkommunens kostnader för utbildningen bedöms således minska. Däremot bedöms kostnaden för inackorderingstillägg öka då samtliga elever som läser har rätt till inackorderingstillägg. Kostnaden totalt bedöms dock minska. Kommunernas kostnader för nationellt godkänd idrottsutbildning har över tid ökat och kommunerna som erbjuder sådan utbildning får inte del av statlig finansieringen via statsbidrag, som i huvudsak går till individuella idrotter. Genom att göra idrottsutbildningarna riksrekryterande och med ett enhetligt system för lag- och individuella idrotter, ges goda förutsättningar att upprätthålla en mer likvärdig och jämn kvalitet för idrottsutövare som tar del av ett gymnasialt idrottsprogram.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser av föreslagna förändringar belyses ovan. Förslaget till beslut innebär dock inte i sig några ekonomiska eller juridiska konsekvenser.

Camilla Broo
Kommundirektör

Patrik Forshage
Biträdande kommundirektör

Bilagor

- Bilaga 1. Huddinge kommuns yttrande
- Bilaga 2. Promemoria Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan
- Bilaga 3. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämndens remissvar

Beslutet ska skickas till

Utbildningsdepartementet
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden